

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Caroli Scribani E Societate Iesv Medicvs Religiosvs De Animorvm Morbis Et Cvrationibvs

Scribanius, Carolus

Antverpiæ, 1618

XII. Amor sui.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46194](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46194)

euenire ab amulo hoc liuore consue-
runt. Prudens ille est, qui pulso hoc mon-
stro illi vni sudat, à quo aeterna sperat, o-
mnemque aliam cogitationem aliorum
ducentem contemnit & calcit, tanquam
caelo speratorum praemiorum blattam ac
tineam.

CAPVT XII.

Amor sui.

HINC nasci videmus non leuia mala.
Murmurationes, impatientiam, pa-
rendi difficultatem, cum imperantur quae
minus placent, minusque ex honore suo
esse iudicauerit qui hoc malo tenetur; in-
dignationes etiam & alienationes, graues
que animorum moerores consequi solent.
contemptus deinde aliorum, censurae
graues, detractionis studium, quo quid-
quid in aliis magnum, deprimunt, vt sua
extollant; delectus etiam rerum, munium-
que ad honorem spectantium; familiaritas
cum viris magnis principibusque quaesi-
ta; contemptus plebeiorum, operumque
viliium; captatae confessiones primorum
primatumque quarumcunque, neglectus
infimorum: singularitates denique, ac

pra-

prerogatiue in rebus honoratioribus concessiones. Sequitur pœnitentiârum & asperitatum, omnisque mortificationis fuga, iudicii que sui tenax in omnibus sequela, primarum que ubique partium postulatio: ingens denique inquietudo mentis, si quid sentiant detractû gloriæ, si quid non concessum, si frustrata vota, nec expleta in omnibus desideria, quæcunque ea demum fuerint.

Concedit Superior que aut honori tales suo, aut commodis idonea arbitrantur? nullus rogandi finis: neque enim modum sibi amor sui statuit, delabitur que in dies ad noua; vt vnus rei concessio gradus fit ad aliam. accenditur que hoc exemplo reliquis animus ad paria audenda & petenda; vt qui ante nec cogitationes quidem harum ferum admittebant, nunc exemplo moti, tanquam valido vento plenis velis ad similia ferantur; & imitari nunc palam delectet, quod prius vt tentationem taciti auerſabantur.

Quod si neget Superior, & abnuat rogata, exurgunt ad indignationes, decurrunt que ad dolos & subdolas machinationes, ad intercessores etiam externos: & quasi vtrò oblata ab illis, quæ nostris impulsoribus donata sunt, non illubentiùs

quàm audacius accipimus. Ita paulatim & paupertatis, & obedientiæ ornamenta detrahuntur; & parte maxima pristini roboris spoliantur ac nudantur.

Est & illud in hac re in primis perniciosum, quòd ferè huius generis homines laborem omnem fugiant, sectentur otia: ardua ne attingunt quidem, aut si tangunt, leui decurrunt manu, & superficiem potiùs radunt, quàm in latentia petant. Nihil proinde magni ab his sperari potest, quæ ferè innumeris difficultatibus, tanquam vepribus, ac densis vndique spinis obsessa sunt. nam vt primùm asperiora senserint, manum retrahunt, & ad mollia flectunt, deliguntque in ignava potiùs commoitate sordescere, quàm per ardua viam ad magna sternere: aut si quando ad difficilia dexteram porrigant, non extendunt conatum ad maiora, quàm quò eos honoris ac dignationis propriæ libido impellit: vt nunquam, aut nusquam eos Dei solius, aut Religionis gloria, aut animarum salus, sed proprium decus ad angusta protrudat.

Quæ res cum veræ Religionis affectu diu stare non potest, atque ita præterquam quòd meritum omne corruat, domesticæ mutueque Religionis amor diu consistere non potest, aut locum, quem debebat, tenere.

nerē. Vnde minor iam uocationis amor, auersio etiam, & uniuersim ab illa subdudio & fuga, ac tandem odia nascuntur, & alterius uitæ cogitationes, nausea præsentis, & ingens fastidium.

Atque hinc gratiam uenantur externorum, amicos sibi parantes in extremam hanc fortunam, & plurimum deteriorem sexum sibi conciliant, apud quem domesticas etiam querimonias deponunt: quod sexus ille facilius in commiserationem sit, & laxiores affectui habenas concedat, maxime si paribus excitetur. quæ res à periculo longius abesse non potest; accenditur enim utrimque animus, ac tanquam ignes duo, mutuis se exacuunt flammis, celerius perituri, & in cineres dilabendi.

Et nihil in his de in sanctum aut sacrum est, quod non faciles lubentesque prodant, nihilque adeo reconditum, etiam cum alterius, ac non raro cum Superioris ipsius dedecore coniunctum, quod non ultro profundant, & denuntient illis, quæ nihil arcanum norunt, nisi quod ignorant; quibusque adeo etiam ignorata pro certis uulgantur; neque diutius silent, quam sociæ aut auditricæ destituuntur.

Nec quisquam Superiori uoluntati tallium faciet satis, aut explebit cupiditatem:

tem: semper enim in quocunque Superiore quod desiderent aut damnent, reperiunt, etiam in benevolentissimo viro. omnia enim concedere, impossibile est; pauca verò, imò vnum illis negasse, omnia negasse est: immemoresque beneficiorum præteritorum, ad sola præsentia mentem conuertunt, reliquorum obliui. adeò eos commodorum suorum vota cæcarunt, vt nisi omnia concesseris, omnia negasse videaris: ferunturque in hunc, tanquam in iuratum commodorum suorum hostem.

Sed neque serias vllas monitiones admittunt, non molles ac lenes: ita dum peccare impunè volunt, puniri nolunt: vt nihil reliqui amor sui fecerit, spe propè omnem emendationis adempta, quàm extrema quædam salutis ac vocationis præcipitia.

Sequitur indiuiduo quodam nexu amorem sui, ingens ignoratio sui; vt in rebus suis in perpetuis tenebris ac densa vbiq; nocte ambulent. acciditque his qui hoc vitio tenentur quod phrenesi laborantibus, qui quo propinquiore morti sunt, eo se valentiores arbitrantur, pereuntque dum in summa valetudinis bonæ opinione sunt. E quo deinde errore stolidissima sequuntur consilia, audent viribus non imparia

tan-

tantum, sed & sibi & Religioni noxia. nec remedia sperari possunt, cum & graui teneantur ignoratione morborum suorum, nec monentes admittant. sibi nimirum illi sapiunt, reliquis fidem abrogant: ut omni plane spe careant valetudinis bonae.

Cumque caeci in suis sint, oculatissimi in alienis sunt. monstro similes. domestica & è propinquo sua non vident, remotissima aliena usque ad ossium medullas, scrutantur. quin etiam vident in alio quae nusquam sunt: cum solis suspicionibus in aliorum vitiis oculos habeant, in quorum tamen laudibus oculis carent. si quid lucis in aliis, nihil vident; si quid tenebrarum, vident. noctemque non raro in alieno caelo reperiunt in quo plenissima lux est, diemque in densissima nocte sua vident. ita in nocte diem, noctem in die reperiunt; prodigioso vbiq; errore. tantum caecus potest amor sui. minima illi in alio vitia maxima sunt, verruca mons est, pilae surgentes caelo rupes, festuca trabes, risus fulmina caelo iaculata: in se ingentia criminum saxa nulla sunt, montesque & superstantes nubibus rupes, nullae sunt. quid? quod vitia etiam sua virtutes arbitrentur, infantiam eloquentiam, imperitiam scientiam, fatuitatem prudentiam, morositatem lenitatem, aspe-

asperitatem suauitatem. quo fit vt in gra-
uiffimos errores labantur. nemo mirabi-
tur qui cogitauerit oculos illos habere to-
xico faginosos, ac in alienis inuidia ac odio,
in suis amore sui grauidos: feбри deinde il-
los maligna teneri. quo fit vt suauia illis a-
mara, mella fella videantur: amorisque sui
veneno farti ac faginati, nil prater venena
in aliis vident, & vt cum improbitate in-
geniosus hic amor est, si quid inter ingen-
tes aliorum virtutes non laudandum latet,
araneorum more exugit, optima intacta
relinquit.

Succrescit deinde ex hac improba ra-
dice amoris sui, Dei diuinarumque rerum
densissima ignoratio. cum enim in omni-
bus se solum, commoda, honoremque suum
intueatur qui hoc malo tenetur, fit vt lon-
gissime absit a diuinorum consideratione
cognitioneque. quod si quæ caelestia in-
tueatur, non videt ea nisi qua parte com-
modis illa suis subseruire posse arbitratur.
& sanè tegitur spissa quadam nebula qui-
cunque hoc vitio laborat, vt caelestis solis
radios intueri non possit: aut si quos in-
tueatur, facit eorum more qui per obscu-
ram nebulam, vestigia quaedam caelestis
luminis intuetur.

Cum verò fiducia sui ab amore sui nata
casti-

castimoniam sit hostis, fit ut mille se pudicitiam periculis induat, quicumque plus æquo prudentiam suam innititur: & antè labatur infelix quàm damna senserit. cumq; commodis suis impensè studeat, delectatur mollibus, & corpori amica avidus amplectitur: effundit se proinde facilè in cibum & potum, castitati inimica. accedunt excusationes in omnibus suis, spretaque prudentium monita. quo fit ut cum in præcipitio steterit, præcipitia ignoret, & antè per inuia infortunatissimo lapsu deuoluatur quàm periculum adire se sciret.

Scinditur exinde vniuersæ familiæ caritas mutuaque animorum coniunctio, quæ una Religiones firmantur, ac tanquam inenodabili vinculo connectuntur. cum enim singuli paullatim horum exemplo rebus suis studeant, fieri non potest ut coalescant animi, dum singuli se suaque, commoda, honores, reliquaque præferri volunt aliis: quæ cum mutuò se iugulent permittantque, necessum amorem interire, amicitiamque penitus omnem ab illa domo exulare. nam nisi omnia probes quæ cæcus amor sui ambit, amicitia collabescit. omnia probare in tanta iudiciorum diuersitate impossibile est, nisi adulatio rebus misceatur, quæ cum germano amore stare

stare non potest. accedit, eos qui hoc malè tenentur, sibi amicos esse, aliis esse non posse, cum solis rebus suis studeant, aliorum commoda laudesque ignorent.

Ingrediuntur verò huius loco doli & fraudes, omni candore ac sinceritate pulsa: nam cum regia via ad optata peruenire non liceat, queruntur anfractus, subdolaque semita, & per obscura viarum ad præfinitum animo tendimus. quod si minus voto successerit, nec cogitationibus responderint; suboriuntur mærores, grauesque insurgunt melancholia, ac non vixima pusillanimitas, timoresque, ac ingentes vndique curæ: indeque extremus quidam languor, orationum salutisque proximorum neglectus, ac vniuersæ vocationis contemptus. nam cum quæ validè animo proposuit, his non consequatur viam, ad alia principia vitæque genera amoris suo congrua, se, cogitationes, studiaque sua, toto conatu conuertit.

Remedia.

EXercitatio sui in rebus humilioribus, maximeque in iis, à quibus potissimum horremus, delectusque eorum, quæ in primis auersamur: animo prius per varias hu-

ius generis meditationes exculto, & ad viliora ac duriora excitato; proposita sibi humilitatis pulchritudine, utilitate, necessitate, præmiisque virtuti huic à Domino æternum concessis: superbiæ verò fœditate, damnis, minisque ac pœnis à Deo intentatis: cælum in Lucifero, & Angelis illius; paradysum in primis parentibus; orbem, in infelici ferè superborum exitu; infernum, in miserando æternum arrogantium cruciatu considerando.

Mutuæ deinde caritatis per beneficia invitatio: mutui honoris, maximè in ijs, à quibus alieniores sumus, præventio: honoratorum operum, & quæ plus externi splendoris habent, aliis concessio: difficultiorum, minusque in speciem illustrium arrogatio.

Contemptus in se sui, dictorumque factorumque suorum præteritorumque criminum memoria.

Sanctorum hinc, magnorumque, ac Christiane omnia exempla proderunt, si nostra cum illis composuerimus: si quanta Deo, creationis, conseruationis, redemptionis, innumerisque penè aliis titulis debemus, præmiorumque celo repositorum magnitudinem frequenter consideraerimus.

Y Pro.

Proderit in primis frequens cogitatio
 Ionn. 12. verborum Domini: *Qui amat animam suam
 perdet eam: & qui odit animam suam in hoc
 mundo, in vitam æternam custodit eam.* qui
 odit, prauas animi propensiones frangit
 ac domat: qui amat, assensum illis præbet,
 obsequitur. ille demetit tanquam falce
 luxuriantes noxias herbas, nusquã parca
 ferro & ignibus sæuit in insurgentem amo
 rem, hoc vno pius, quòd impius sit amor
 nec quidquam largitur petenti.

Iuuabit etiam odio quodam ferri in hoc
 vitium, propositis sibi illis quæ ex hoc na
 sci consueuerunt. maximè quòd nec hu
 mana nec diuina, vbi inualuerit, penitus ha
 beat amor sui. nihil apud hunc sanctum,
 in illum secretum, nisi qua parte commo
 dis hæc suis seruiunt. pugnant cum amore
 sui? violabit omnia, quòd amori suo consu
 lat. Ingens deinde cæcitas amoris sociis
 terrere nos debet. cæcus ad æterna præ
 mia, ad ignes æternos est. nec mortem vi
 det imminentem fors cras, fors hodie.
 sed neque finem suum consequitur hic a
 mor sui. laudem quærunt? damnationem
 referunt. commodis suis student? ferè iis
 frustrantur. honores venantur? ignomi
 niam referunt. cùm gloria fugientem se
 quatur, prosequentem destituat.

Ma-

Magnum deinde calcar ad victoriam sui, cogitatio seria iudicij extremi, in quo occultissima quæq; nostra retegenda sunt orbe inspectore; mortisque momento omni dubia incertitudo. & quò mihi in illa hora gloria, opes, eruditio, scriptio, eloquentia, commoda? quis tunc sensus humanarum laudum, quæ utilitas?

Vtile etiam fuerit sapius animo voluerit, quanti nos orbe toto vicerint robore, forma, eloquentia, opibus, honore, commodis, prudentia, variaque eruditione, æternis nunc ignibus materies æterna. quòd si humanas laudes spectemus, quanti nos laudant? quàm pauci norunt orbe toto? & vicesimùsne quisque è notis laudat? certum plures damnare. iam quò laus absentium ignorata mihi? præsentium verò laudes, adulationes sunt, laudes non sunt. cùm ergo absentium de te laudes ignores, præsentium adulationes habendæ sint, quid certi in humanis est quo extollimur?

Necessaria in omni hoc vitio frequens seriaque conscientia per diem discussio: validum in eo propositum victoriæ sui: omniaque amor huic amica generosè ac constanter pellere; illiusque loco contemptum sui, diuinumque in se amorem his similibusque verbis excitare, *Dilectus meus*
 Y 2 *mih,*

mibi, & ego illi; qui pascitur inter lilia. Deus meus, amor meus, & omnia. A te quid volui super terram? Pars mea & hereditas mea Dominus. Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te, Deus. Trahe me post te, curremus in odorem unguentorum tuorum. Exultabimus & latibimur in te, memores vberum tuorum super vinum. Fasciculus myrrha dilectus meus mihi inter vbera mea commorabitur. Botrus cyprae dilectus meus mihi, in vineis Engaddi. Sub umbra illius quem desideravi sedi, & fructus eius dulcis gutturi meo. Quis mihi det te fratrem meum sugentem vbera matris meae, ut inueniam te foris, & deosculer te, & iam me nemo despiciat? Pone me ut signaculum super cor tuum, ut signaculum super brachium tuum, quia fortis est ut mors dilectio, dura sicut infernus amulatio: lampades eius, lampades ignis atque flammularum. Aquae multa non poterunt extinguere caritatem, nec flumina obruent illam. Haec aliaque generis huius, quae cuique sua pietas, & amoris diuini auctor Deus suggeret, ad illius amorē nos excitabunt. beneficiorum etiam commemoratio diuinorum, grataque recordatio, praemiorum deinde caelo repositorum, ac passionum Domini. potentissima haec incentiua veri amoris sunt.

Ora-

Orationis denique studium plurimum in hac re poterit. in quo mens cælestibus collustratur, discutitque cælesti lumine errorem suum, agnoscit tenebras exiitque, melioribus cognitionis amorisque divini radiis perfusa.

CAPVT XIII.

Dictorum factorumque suorum commendatio, reliquorum damnatio.

EST hæc innata quibusdam conditio, consuetudine deinde aucta & roborata, sua ut laudent sola, aliena aut damnent, aut silentio transeant; laudes suas etiam ab imperitis avidè excipiant, aliorum, deiecto vultu, fronte, oculis hauriant, & cum improbare non possint, nunquam tamen probent. Dolent potius aliorum præclaris dictis factisque, ac mœrorem si quando verbis obtegāt, vultu tamen produnt; ad sua, etiam minima, & quæ laudem nullam merentur, si quis laudator accedat, totis animis ut ad tubas & tympana militiæ amatores, exiliunt. nec continere pruritus hunc possunt, os genæque gaudium testantur; ut ille iam illis amicorum